

SOKOLSKI GLASNIK

1924.

3.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1924.

Naši bratje odhajajo k vojakom, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost. Marsikateri izmed njih gre prvokrat od doma, težko mu je torej; za marsikatega bo vojaški napor težak, toda vsakdo naj bo Sokol, ki se zaveda, da je dolžnost sveta in častna zadeva, vsakdo naj se zaveda, da ga kliče d o m o v i n a.

Pa tudi v drugem pogledu naj ne pozabi vojak, ki je izšel iz sokolskih vrst, da je Sokol. Kot vojak ostane član naše organizacije, kateri mora delati vedno čast, pa tudi vzgojo sokolsko naj nadaljuje vsaj toliko, kolikor mu je to mogoče. Morda se najde pri istem oddelku več sokolskih članov in telovadcev. Naj onih ne veže medsebojno samo lepo vojaško tovarišstvo in prijateljstvo, temveč tudi sokolsko bratstvo. V tem bodo našli medsebojne podpore in spodbude, da se bodo udeleževali sokolske telovadbe v bližnjem društvu ali v primerih, ko to ne bi bilo mogoče, da sestavijo sami telovadno vrsto ter vadijo na sokolski način vaje, ki jih poznajo, brez orodja, na orodju, kolikor ga bodo imeli v vojašnicah na razpolago, in lahko atletiko. K sebi naj privabijo tudi druge tovariše, ki Sokolstva še ne poznajo in se bodo za to gotovo navdušili, če jim bodo Sokoli dali dober zgled in dobro, pravo sliko o sokolskem delovanju.

Na ta način ni potreba, da za posameznika v dobi vojaške službe preneha sokolska vzgoja, obenem se nudi med službovanjem za vojake primerno razvedrilo v lepih vajah, v razgovorih o Sokolstvu in medsebojnem bratskem podpiranju.

Toda tudi članstvo, ki je ostalo doma, naj ne pozabi na svoje brate v vojski. Kolikokrat se v tem pogledu pri nas greši in kolikokrat so bratje-vojaki, ki so pričakovali dobrohotnosti in naklonjenosti od strani ostalih bratov, bridko razočarani. Kakor hitro so zapustili sokolsko telovadnico ter odšli k vojakom, so jih pozabili ali niso smatrali za potrebno, da bi jim pisali, sporočali dogodke iz domačega društva in Sokolstva vobče itd. Kolikokrat so doma ostali bratje zakrivali, da je v tem razočaranju marsikateri brat obrnil hrbet Sokolstvu za vselej.

Tega greha pa naj ne bo v bodoče. Prva dolžnost društva v tem pogledu je ta, da k vojakom odhajajočih bratov ne črtajo iz svojega članstva, temveč, da jih pošljejo nekako «na dopust», in ne zahtevajo od njih članarine, ki bi je ne mogli plačati. Druga dolžnost društva pa je, da obdrži z vojakom stalen stik ter jih podpira na ta način, da jim brezplačno pošilja sokolske časopise, ako potrebujejo tudi vaje in podobno. To pa ne samo v začetku vojakovega službovanja, temveč skozi vso dobo njegovo službe.

Pregled o tem pa naj vodijo društveni odbori. Za vsakega člana-vojaka določite po enega brata, ki mu daste nalogo, da vojaku stalno dopisuje, mu pošilja liste ter poroča o njegovih željah odboru. Ako vojak ne odgovori na vsako pismo, mu tega ne zamerite, dokler ni res malomaren. Društveni odbor naj imenuje poleg tega izmed sebe posebnega záupnika, ki zgoraj omenjene brate dopisovalce opominja k točnemu izpolnjevanju dolžnosti in poroča odboru pri vsaki seji, kaj je z brati pri vojakih.

Povsod pa naj bodo rade volje odprte telovadnice za člane-vojake. To velja za vsa naša društva, ki se nahajajo na sedežih garnizij. Tudi ta društva naj skušajo dobiti stik s Sokoli-vojaki v tamošnjih garnizijah ter naj jih podpirajo kolikor največ morejo.

M. A—ε.

Sokolstvo in Reka

Vsem bratom in sestram!

Usoda Reke je za enkrat zapečaten. Javnost ocenja to zgodovinsko dejstvo odgovornih državnikov po zlih posledicah in po zaslugah dobrin, ki se obetajo našemu narodu tostran in onostran naše sedanje državne meje. Končno sodbo izreče zgodovina.

Istina je, da je marsikdo pričakoval več uspehov za nas in da so podpisi na rimski pogodbi pokopali premnogo nado, ki je lajšala težko eksistenco in neutešljivo pričakovanje naših neodrešenih bratov in sester.

Kar nam je naklonila trda sedanjost, ni dar pravične usode, nego je le nova vzpodbuda k nadaljnjemu, nikoli mirujočemu delu za osvobojenje vseh pripadnikov našega naroda in za njih združitev z nami v eni in nam vsem skupni domovini. Še danes štejemo pol milijona svojcev, ki so na milost in nemilost izročeni tujemu jarmu. Njih usoda ni in ne sme biti z rimsko pogodbo zaključena za vedno. Zanje se začinja le nova doba bridkih preizkušenj, novih težav in duševnih muk, ki se izlivajo v val nemega hrepenenja po naši ljubezni in nezmanjšane zvestobe do rodne zemlje in krvi.

Tem bratom in sestram veljajo naši iskreni, bratski pozdravi. Njim veljaj naše ponovno zagotovilo, da tudi po rimski pogodbi nismo pozabili nanje, ampak da so poslej še bliže našim srcem, saj ne more med nje in med nas postaviti meje nobena sila, ker ni nobena sila postavljena na temelj večne pravde.

Vse brate in sestre v ujedinjeni domovini pozivljamo, naj jim bo neodrešena naša zemlja neprestano v spominu in naj zavestno, vztrajno in s podvojeno požrtvovalnostjo — izvršujoč vzgojne naloge Sokolstva — obračajo svoje poglede in misli v bodočnost, ki bo z našo podporo in pomočjo dovolj jaka, samozavestna, odločna in pripravljena, da prežene črno noč robstva z zlato zoro svobode.

S tem pozivom izvršujemo sklep odborože seje z dne 27. januarja 1924. in pošiljamo vsem bratske pozdrave!

Z d r a v o !

Starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza v Ljubljani,
dne 30. januarja 1924.

Redovito članstvo

Ima više nego godinu dana, otkako je zaključkom zagrebačke skupštine u oktobru 1922 god. zavedeno redovito članstvo zajedno sa dužnošću vežbanja za stanovite vrste članstva ispod 26. godine. Ove izmene, ma da su krupne, nisu izazvale u sokolskom tisku gotovo nikakvu rezonancu, još manje kritiku. To si možemo objasniti ili samo tako, da su naše organizacije prilike već tako dozrele, da su izmene došle kao naravska stvar — ili tako, da su prilike još tako nezrele, da se reforme nisu uzele u obzir. Neka prosudi svako za sebe, koja alternativa postoji u njegovom društvu. Ali nema sumnje, da je dala savezna skupština donetim zaključkom snažan poticaj za ispitivanje prilika u pojedinim organizacijama.

Ja osobno i naročito na osnovu kod društava obavljene župske revizije držim, da je ova reforma preuranjena i malo promišljena, naročito sa tehničkog stanovišta. Pre svega pada u oči, da ima po novim ustanovama jedna vrsta članstva, koja vežba prinuženo, dakle nerado, što se protivi osnovnim načelima sokolskim. Kako se time ometa rad u sokolani, to su naši prednjaci jamačno već iskusili, pa i dobrovoljni vežbači sami. Dolazi k tomu, da nikako nije ustanovljeno, koliko puta mesečno imaju doći ovi nedobrovoljni vežbači na vežbu, da se mogu smatrati vežbačima i da su

udovoljili dužnosti vežbanja. U Sokolskom Glasniku objavljene upute českog Sokolstva kažu, da je dovoljno doći jedanput u mesecu. Isto kaže naš savezni statistički odio, koji smatra za upisane vežbače sve one, koji su došli bar jedan put u mesecu na vežbu. Sada pitam ja, šta da radi prednjački zbor s onakim vežbačima, koji dolaze samo jedanput mesečno u vežbaonu? Šta da radi načelnik, koji ima n. pr. 12 vežbenih časova na mesec i 12 vežbača, koji dolaze uzastopce po jedan na svaki vežbeni čas? Nema sumnje, da su svi udovoljili vežbenoj dužnosti za jedan mesec.

Nekoji prednjački zborovi stvorili su zaključak, da se vežbači, koji tri puta uzastopce i bez opravdanja ne dođu na vežbu, brišu za dulje vreme, dok se vrste na novo ne podele. Budući da sad vežbena dužnost članstva obuhvaća i vežbenu dužnost prednj. zborova, ovako isključivanje nema više mesta; ako su vežbači dužni da vežbaju, onda su i prednj. zborovi dužni, da ih vežbaju, makar došli samo jedan put na mesec. Nastaje dalje pitanje, da li su naši prednj. zborovi tako jaki i naše vežbaone tako tehnički spremljene, da mogu udovoljiti novim, višim zahtevima. U pogledu velike većine društava naše župe moram kazati, da nisu i da će proći još nešto vremena, dok se prednjački zborovi društava srede i uvedu u pravi sistematski i metodički rad.

Otvoreno je pitanje, šta da se radi s onima, koji ni jedan put na mesec ne dođu? Da se brišu? Češke upute kažu, da ne treba. Šta dakle? Dok ovo pitanje nije rešeno, postojaće vrsta članstva, koja de facto ne udovoljava dužnostima, a ipak se de iure mora smatrati redovnim članstvom, ma da je u stvari potporno članstvo. Oduzimanje glasačkog prava, sada predviđeno za ove slučaje, ustvara opet isto potporno članstvo, koje se je htelo brisati zavedenjem redovitog članstva.

Biće ih, koji opravdaju nedolazak na vežbu. Ne može biti sumnje, da treba kontrolisati razloge opravdavanja. Kako će odbor ili prednjački zbor to da provede, a bez uplitanja u najprivatnije odnose pojedinca?

Za slučaj, da bi došlo na dnevni red brisanje ovakih u stvari potpornih članova, moram naglasiti, da ni jedno od društava naše župe ne može postojati bez potpornog članstva. Potporno članstvo je ustanova, koju treba bar privremeno sačuvati.

Ustanova redovnog članstva, koja dakako najbolje odgovara sokolskim načelima, za naše je prilike preuranjena. Treba samo pomisliti, da se tek posle ljubljanskog sleta u avgustu 1922. god. dala parola za unutarnju konsolidaciju, da pa je već oktobarska skupština iste godine donela odluku o redovnom članstvu. To je prevelika brzina, a posledica iste jeste, da više društava u našoj župi nije provelo reformu u život još ni do oktobra i novembra obavljena revizija. Tamo pak, gde je provedena, tamo ostvaruje uz postojeće još jednu konvencionalnu laž. U primenjivanju čeških uzoraka treba uvek imati na umu fakat, da ima kod nas više govordžija nego-li radnika.

Prema našim opažanjima redovito članstvo postoji danas samo na papiru. Mi držimo, da je prilika dana, da se o tome diskutira i razmišlja pa onda da se stvaraju novi zaključci.

Dr. Juri Štampihar, Celje.

Pismo načelnika dr. Viktorja Murnika odboru JSS.

Bratskemu odboru Jugoslovenskega sokolskega saveza!

V zadnji odborovi seji že sem si dovolil opozoriti na to, da teoretično utemeljevanje našega sokolskega sistema ni jasno in zadovoljivo. Važna vprašanja so tu, ki niso rešena in na katera naši prednjaki zaman iščejo odgovora ali pa je rešitev taka, da ne ustvarja prepričanja. Zadovoljiva rešitev teh problemov je važna stvar in potrebna za predavatelje v prednjaških tečajih, da morejo stvar jasno in prepričevalno razložiti, za poslušalce v tečajih in prednjake-samouke pa seve istotako, da jo morejo dobro umeti

in da jim nejasnosti in dvomi ne zagrenijo teoretičnega študija ali ga celo odvrnejo od njega.

Za svojo dolžnost kot savezni načelnik sem smatral, da poskusim zadovoljivo rešiti ta vprašanja. Dobil sem sicer jako preproste rezultate. Toda izvesti in razložiti pot do teh rezultatov, ni bila lahka stvar. Ves sistem smatram, da mora temeljiti na eni sami bazi. Ta baza, ta podlaga mi je trodelna. To pa ne morda tako, da velja en del baze za en glavni oddelek sistema (stroko), drugi del za drugi glavni oddelek itd. v vseh podrejenih jim pododdelkih (razredih, panogah, glavnih vrstah, podrejenih vrstah in načinih), ampak v s i trije deli baze so v v s e h strokah odločilni za delitev, pa seve ne vsak del baze za vse pododdelke, ampak po vrsti, prvi za največje in večje, drugi za manjše, tretji za še manjše in najmanjše pododdelke. Prvi del baze je razen tega odločilen za razdelitev vseh vaj v glavne oddelke, to je stroke. V tem zmislu tvorijo enotno bazo vsemu sistemu. Ti deli enotne baze so mi: sorodnost, bistvo in podobnost vaj. Sicer se je tudi doslej govorilo o sorodnosti vaj, na katero se je treba ozirati pri delitvi vaj v razne skupine. Toda jasne razlage, kaj naj se razume pri telesnih vajah s sorodnostjo, doslej še nihče ni podal. Tudi o bistvu vaj se ne pove, kaj je to. Podobnost vaj se sploh ne razločuje od sorodnosti vaj. Ako se rabi izraz «podobnost», se rabi v istem pomenu kakor «sorodnost», kar samo že kaže, da tu ni jasnosti. Tu, smatram, da tiči vir vsem napakam. Temeljna napaka je, da se istovetita sorodnost in podobnost vaj in da se sorodnost smatra kot odločilna tudi za podrobno razdelitev (v glavne vrste in dalje). Neizogibno potrebno je torej, jasno določiti in utemeljiti: 1.) kaj je sorodnost vaj in kaj bistvo in podobnost, in 2.) kje se mora zaključiti delitev po sorodnosti vaj in začeti delitev po bistvu in podobnosti. To drugo določiti še ni bila tako težka stvar. Storil sem to že v «Slovenskem Sokolu» leta 1905. v spisu «Sokolski telovadni sestav». Toda zakaj mora tako biti in podrobna razlaga in utemeljevanje, kaj treba, da razumemo s sorodnostjo vaj razloček od podobnosti, vse to razložiti in utemeljiti tako, da ne ostane noben ostanek, ki bi mogel povzročati kakšen dvom, to je izredno truda polno duševno delo. V glavnem sem bil z njim gotov do zadnje odborove seje in sem mislil, da morem ta del takrat že objaviti in da more iziti «Vestnik tehničnega odbora», ker so bili drugi članki zanj že takrat stavljani, pa nisem mogel z listom na svetlo, ker se pri enem teh člankov moram nanašati na razpravo o sorodnosti vaj. Toda pri tej tako težki stvari sem pozneje uvidel, da je treba vsaj pri eni stroki (orodnih vajah) razložiti v podrobnem, da morem, če se pokaže pri tem kaj, kar bi se v razlagi v glavnem moglo umevati napačno, popraviti v tej razlagi.

Vse to je zahtevalo novega dolgotrajnega in silno napornega dela. Ob času, ki mi je za to delo na razpolago, sem delo šele v zadnjem času dovršil toliko, da morem šele sedaj misliti na izdajo zaostalih številk «Vestnika tehničnega odbora».

Lotiti se tega dela, sem, kakor rečeno, kot savezni načelnik čutil za svojo dolžnost, ker je potrebno za prednjaške tečaje. Naj bo sodba o tem delu kakršnakoli, naj se sprejme moja rešitev teh vprašanj kot zadovoljiva in za Sokolstvo sprejemljiva ali ne — zavest imam, da sem dolžan kot savezni načelnik, baviti se s temi vprašanji, zavest, da to delo vršim z najboljšim namenom, koristiti Sokolstvu in ne morda s sebično namero, rušiti staro in brez potrebe nuditi novo.

Tega dela pa sem se moral lotiti sam, ker po mojem mnenju takega dela ni mogoče razdeliti med več oseb. To težko delo pa seveda zahteva časa. Nimam ga toliko, da bi poleg tega dela, če naj ga dobro in čimprej izvršim, mogel drugim načelniškim poslom posvečati ono pozornost, kakor bi bilo treba. V tem konfliktu različnih del, nalog in dolžnosti težko trpim, ker

nimam časa, da bi mogel vsem zadoščati. Zato sem primoran odložiti oni del, ki ga sedaj zaradi neizogibno potrebnega literarnega dela ne morem za sebe in za Vas zadovoljivo vršiti. Prav ta del pa je predvsem združen za načelništvom. Normalno delo načelnika je.

Prisiljen sem zategadélj predvsem prositi za dopust. Ker pa tudi v novi upravni dobi saveza zaradi tega literarnega dela in še nekaterih drugih del, katerih večina mi leži do tričetrt dogotovljena v miznici in čaka izvršitve, ne bi mogel vršiti normalnega dela načelnika tako, kakor smatram, da je treba in nalaga dolžnost ter odgovornost, bi v primeru zopetne izvolitve za načelnika ne mogel sprejeti izvolitve. Prosim torej, da mi dovolite dopust do savezne skupščine in da premislite vprašanje mojega naslednika v načelništvu.

Zahvaljujem se bratom in sestram za zaupanje, ki so mi ga izkazali s ponovnimi izvolitvami za načelnika, ter kličem vsem prisrčen sokolski pozdrav: Zdravo!

V Ljubljani, dne 25. januarja 1924.

Dr. Viktor Murnik.

Poročilo tajnika

v odborovi seji dne 27. januarja 1924.

V zadnji odborovi seji sem v svojem poročilu ugotovil dejstvo, da odpadajo iz vrst Sokolstva oni, ki sokolske ideje ne poznajo, ter iščejo rešitve tega vprašanja z ustanavljanjem raznih organizacij. Ta proces je bilo opaziti tudi v zadnjem času. Moram pa pri tem konstatirati, da je ta proces zavzel že take meje, da je povzročil malodušnost med mnogimi dobrimi sokolskimi delavci, ki so pod težo današnjih življenskih razmer deloma opešali pri svojem delu, deloma pa opustili delo, videč pred seboj same materialistično razpoložene člane. Vse to in razen tega žalostne politične razmere v naši državi vzbujajo apatijo med članstvom, kar je opaziti v vseh društvih brez razlike. Le tu in tam vzplapola plamen navdušenja, ki pa po kratkem času zopet ugasne. Eksistenčno vprašanje in žalostne razmere, v katerih živijo naši delavci, ki so navezani na mesečne plače, povzročajo, da se mnogi in mnogi, ki smo jih šteli včasih med najboljše sokolske delavce, morajo odtegniti javnemu delovanju. Vse to povzroča težke krize v posameznih društvih in odtod tudi izvira večji del vzrokov, ki onemogočujejo delo v sokolski organizaciji v taki meri, kakor bi bilo potrebno. Na drugi strani pa preživljamo težko krizo, ki jo povzročajo najbolj žalostne politične razmere v naši državi. Ob velikanskem navdušenju je bil ustanovljen Jugoslovenski sokolski savez in veliko ljubezni do Sokolstva je bilo položeno v začetku v podrobno organizacijsko delo. Toda osebni politični spori in nasprotstva v politiki so povzročila po komaj dveletnem obstanku saveza prvo razpoko v njegovi organizaciji, ki se je širila vedno bolj in bolj, dokler ni končala s popolnim razcepom. Prišli smo v položaj, da so bojevale pod firmo Sokolstva politične stranke najhujši boj proti organizaciji, ki se ni niti najmanjje vmešavala v politične spore ter je proglašala dosledno za svojo edino nalogo boj za ujedinjenje in za dobrobit našega naroda in države. Zmagala je politična strast in tako doživljamo boj dveh organizacij, ki stremita za istim ciljem ter imata iste naloge in isto delo. Ta boj, dasi do sedaj ni škodoval naši organizaciji z ozirom na število članstva, vendar škoduje organizaciji v moralnem oziru ter izpodbija tla za ono veliko delo, ki nas čaka vse skupaj.

Pa tudi druge politične razmere v državi so vplivale škodljivo na sokolsko organizacijo tako, da doživljamo trenutke, ko se vzlic jasnim našim načelom zanaša politika v naše vrste. Naša načela glede politike so bila jasno izrečena na raznih skupščinah saveza, in ako je mogla politika prodrati v

naše vrste, je to dokaz, da je v našem članstvu premalo sokolstva in da živimo bolj pod vplivom javnega življenja, kakor pa pod vplivom svojega lastnega sokolskega prepričanja. Zaradi tega ne moremo nikdar dovolj poudarjati, da je potrebno v naši organizaciji več sokolske vzgoje, več dela v telovadnici. Sokolstvo bi moralo biti tu ona trda, neomajana zgradba, ki naj bi združevala okoli sebe vse, ki ljubijo svojo domovino in svoj narod. To naj bi bila naša politika, druge nam pa ni treba.

Zalibože moramo opaziti na podlagi raznih poročil, da število telovadcev, namesto da bi rastlo, skoraj v večini društev pada, kar je žalosten znak. Preteklo leto je bilo v zmislu sklepa zadnje skupščine posvečeno delu za izpopolnitev notranje organizacije in vzgoje članstva. Uspehe tega dela opažamo samo pri nekaterih župah in društvih, večina je pa ostala nedelavna ter ni smatrala niti za vredno, da bi izvršila svoje najobičajnejše dolžnosti napram svoji organizaciji. Vzrok temu je iskati v nedelavnosti posameznih funkcionarjev in dostikrat celotnega odbora. Ravno iz teh vzrokov nismo dosegli v preteklem letu tega, kar se je nameravalo doseči s sklepom poselitve notranjega dela.

Tako stopamo v peto leto obstoja naše organizacije — v leto drugega sabora jugoslovenskega Sokolstva. Priprave za sabor so v tiru in so že objavljena tozadevna navodila. Saborno leto smatram za eno najvažnejših in istotako priprave za sabor. Po dosedanjih poročilih posameznih žup in društev pa imam vtisk, da vlada dosti premalo zanimanja za sokolski sabor med našim Sokolstvom in da tudi vodstva društev in žup premalo store, da bi zainteresirala vse članstvo za ta veliki in pomembni zbor Sokolstva. Pri tem delu ne zadostuje, da sodeluje samo nekaj funkcionarjev, temveč je potrebno sodelovanje vsega članstva. Sabor sklepa o načelnih zadevah, katerim se morajo uklanjati vsi, ki pripadajo naši organizaciji. Zaradi tega je pa potrebno, da tudi vsi sodelujejo. Ker je pa nemogoče sodelovati na končnih zborovanjih vsemu članstvu, moramo mu dati priliko že prej, da izjavi svoje mnenje in da pristane na načela, ki naj jih sabor sprejme. To delo naj bi poživel naše vrste in naj bi imelo oni zaželjeni uspeh, ki ga nismo dosegli v preteklem letu.

Še dva druga momenta smatram za potrebna omeniti, ki bosta tudi blagodejno vplivala na razvoj naše organizacije. Predvsem sta to dva pokrajinska zleta v Sarajevu in Zagrebu, ki bosta zahtevala od vsega Sokolstva temeljitih priprav in mnogo dela. Drugo je pa proslava tisočletnice hrvaškega kraljevstva, pri kateri mora jugoslovensko Sokolstvo častno sodelovati, da proslavimo to slavno in častno dobo kot svobodni, neodvisni državljani, kot najčastnejšo in najslavnejšo dobo bojev za neodvisnost in svobodo celokupnega jugoslovenskega naroda. Naj bi bila ta proslava proslava bratstva in ljubezni jugoslovenskih plemen in Sokolstvo kot nositelj teh načel naj bi v tem letu udeležilo ta načela v našem celokupnem jugoslovenskem narodu za dobrobit in lepšo bodočnost naše jugoslovenske države.

Vse te priprave bodo zahtevale od našega Sokolstva mnogo žrtev, toda naša dolžnost je, da jih izvedemo kar najbolje. S tem bomo poživali tudi delo v vseh društvih in župah, kar bo v korist celotni organizaciji. —

Starešinstvo je imelo od zadnje odborove seje 15 rednih sej. Velike važnosti je bila udeležba naših zastopnikov, br. staroste in br. načelnika, na seji Mednarodne telovadne zveze v Parizu in na proslavi 50letnice obstoja Unije francoskih gimnazistov. Navezali smo pri tej priliki najožje stike z drugimi v Mednarodni zvezi združenimi narodi.

Drugi važnejši dogodek je bil udeležba JSS. po zastopniku pri slavnostnem polaganju spominskega kamna v Tyrševem domu v Pragi, kjer je položil Jugoslovenski sokolski savez k ostalim spominskim kamnom svoj kamen s Triglava.

V zmislu sklepa zadnje odborove seje je starešinstvo v sporazumu z zagrebško župo določilo dan sabora in prireditve pokrajinskega zleta v Zagrebu, in sicer je bila zadeva po daljšem razpravljanju rešena tako, da se vrši sabor in pokrajinski zlet v Zagrebu v dneh od 13. do 18. avgusta, in sicer 13. in 14. avgusta zborujejo odseki sabora, 15. je prvi telovadni dan, 16. tekme, 17. drugi telovadni dan in 18. plenum sabora. Tozadevni spored pokrajinskega zleta in sabora je župa javila vsemu Sokolstvu. — V zmislu sklepa odborove seje je starešinstvo stopilo v stik v zadevi naraščajškega znaka s ČOS., razpisalo natečaj ter izvedlo vse potrebno, da bo naraščajski znak v doglednem času izvršen. — V ministrstvu prosvete in ministrstvu vojne in mornarice so bili izdelani načrti zakonov glede telesne vzgoje v šoli, glede izobrazbe telovadnih učiteljev in glede ugodnosti vojaške službe za telovadce. Pri vseh teh načrtih je starešinstvo podalo svoje pomisleke, ki so bili deloma zavrženi, deloma pa sprejeti v zakonske načrte. Kdaj bodo zakoni sprejeti v skupščini, nam ni znano. — Na zadnji odborovi seji je bilo sklenjeno, da morajo prirediti vsa društva savezni dan, starešinstvo je izdalo tozadevna navodila, ponovno urgiralo izvršitev tega sklepa, žalibože moramo pa konstatirati, da je v tem oziru Sokolstvo pokazalo zelo malo zanimanja za svojo organizacijo, kajti izmed 400 društev je do sedaj poslalo prispevke saveznega dne samo 46 društev. Vse dosedanje urgence saveznega starešinstva so ostale brezuspešne, sicer pa moram poudarjati, da je gmotna stran naše organizacije najbolj žalostno poglavje, o čemer nam bo še danes razpravljati. — Uredništvo Sokolskega Glasnika za leto 1924. je starešinstvo poverilo zopet br. Miroslavu Ambrožiču, na katerega predlog je starešinstvo izpremenilo izdajanje Sokolskega Glasnika v tem zmislu, da izhaja od novega leta naprej vsakih 14 dni v mesečno obširnejšo prilogo. Cena Glasniku se je morala povišati na 32 Din. — V zmislu zadnjega sklepa odborove seje se je razpravljalo tudi o rešitvi manjšinskega dela v Sokolstvu. V tem oziru je starešinstvo opozorilo merodajne činitelje na vse nedostatke, ki se dogajajo na naši meji, ter predložilo tozadevne spomenice, ki so, kolikor mi je znano, imele zadosten uspeh, ker so dobili merodajni činitelji na mejah stroga navodila, ki bodo v prid našemu narodnemu življu. Temu vprašanju moramo posvetiti tudi nadalje potrebno pozornost. Vse to gibanje pa je v zvezi z denarnim vprašanjem, ki ga je treba rešiti. V zadnji odborovi seji je bilo sklenjeno, da se izda manjšinski kolek, katera zadeva je sedaj v tiru. Od Sokolstva bo odvisno, ako bo imela ta akcija uspeh.

Z ozirom na politične razmere v naši državi so začeli naši narodni nasprotniki, zlasti v obmejnih krajih, na vse načine rovariti proti državi in delati proti interesu našega naroda. V daljši spomenici smo opozorili vlado in predsedstvo skupščine na posledice tega dela. — V tekočem letu čakajo savez velike naloge, katere bo mogoče rešiti le ob sodelovanju vseh žup in društev. Današnje razprave naj bi bile merodajne za delo v tekočem letu. Zupe naj bi popravile, kar je bilo do sedaj zamujenega. Dr. R. Fax.

Važnejši sklepi savezne odborove seje

27. januarja 1924.

Saveznemu načelniku, dr. Vikt. Murniku, se dovoli dopust do prihodnje skupščine.

Likvidacijski odsek I. jugoslovenskega sokolskega zleta preneha ter izroči vse posle saveznemu starešinstvu.

Glede naše udeležbe na olimpijadi v Parizu odbor naroči saveznemu tehničnemu odboru, naj ukrene vse potrebno, da se ugotovi, če imamo zadostno število tekmovalcev, od katerih je pričakovati, da se do olimpijade izvezbajo toliko, da bo uspeh časten. — Podvzamejo pa naj se od starešinstva

vsi koraki za dosego državne podpore za to ekspedicijo, kolikor pa te podpore ne bi mogle kriti izdatkov, naj preskrbi savez kritje s posojilom.

Prihodnja glavna skupščina se bo vršila v Ljubljani dne 23. marca 1924.

Pred glavno skupščino naj se sestane poseben odsek, ki bo sestavil in potem predlagal kandidatno listo za volitev bodočega starešinstva. V ta odsek pošlje vsaka župa po enega člana. Listo pa že poprej pripravita zastopnika obeh ljubljanskih žup ter jo dan pred skupščino predložita celokupnemu odseku za določitev kandidatov.

Sokolska župa Rijeka izpremeni svoje ime v «Sokolska župa Sisak».

Jugoslovensko Sokolstvo se udeleži proslave 1000letnice hrvatskega kraljestva. Podrobna izvršitev se poveri starešinstvu.

Na članstvo se izda glede rimskih paktov posebna spomenica.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

XXXV. redna seja starešinstva JSS. dne 21. januarja 1924. Navzočni: dr. Ravnihar, Miroslav Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, Gangl, Kajzelj, Marolt, Poženel, Švajgar in Trdinova. — Sokolsko društvo Gornja Radgona prosi za oprostitev prireditve saveznega dne. Prošnji se ne ugodi. — Z ozirom na vprašanje župe Mostar se ugotovi, da veljajo glede volitve delegatov za sabor pravila JSS. — Odbor ruskega Sokolstva (emigrantov) v Pragi poroča o svoji konferenci in prosi moralne podpore. Vse župe je obvestiti o organizaciji ruskega Sokolstva. — Župa Bečkerek poroča, da je prenehalo delovati društvo v Tarašu. Župo se pozove, da poskuša društvo vzdržati. — Sokolsko društvo Valjevo predlaga ustanovitev samostojne župe v Valjevu. O zadevi se bo obravnavalo na glavni skupščini. — Na predlog br. Mir. Ambrožiča se dovoli, da se Glasnik z ozirom na obilen material po potrebi poveča. Proti članom in društvom, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti napram glasilu, se nastopi z vso strogostjo. — Tehnični odbor pripravlja material za bodoči sabor. — Br. Gangl poroča obširno o razmerah v sokolski župi Osijek. Njegovo poročilo se vzame na znanje ter se sprejmejo tozadevni sklepi. O tem vprašanju se bo sklepalo še na glavni skupščini in saboru. — V svrhu proslave 1000letnice hrvatskega kraljestva se sklene podvzeti vse potrebne korake.

XXXVI. redna seja starešinstva JSS dne 4. februarja 1924. Navzočni: dr. Ravnihar, Miroslav Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, dr. Fux, Gangl, Kajzelj, Marolt, Poženel in Turk; opravičen Švajgar. — Dne 10. februarja imajo nekatere župe glavne skupščine, za katere se določijo zastopniki. Ostalim župam se pošlje pismeni pozdrav. — Nekatera sokolska društva se pritožujejo, da Sokolstvo ni oproščeno plačevanja taks. Tozadevna prošnja na ministrstvo financ je vložena, a še ne rešena. Sklene se zadevo urgirati. — Redakcija lista Vidov dan prosi za sokolske članke v svrhu propagande. Tozadevno se naprosi uredništvo za točnejša pojasnila. — Ministrstvo za notranje posle je z odlokem 26. decembra 1923, br. 12.078 odobrilo pravila JSS., žup in društev. Vsa društva in župe na teritoriju Slovenije, Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine morajo predložiti še svoja pravila pristojnim okrajnim, oziroma kotarskim oblastim v potrditev. O tem je obvestiti vse župe. — Jugoslovenski olimpijski odbor v Zagrebu sporoča, da je sprejel JSS. v odbor ter prosi, da imenuje dva člana v izvršilni olimpijski odbor. Starešinstvo imenuje za svojega zastopnika br. Kajzelja, razen njega naj tehnični odbor imenuje svojega zastopnika. — Župi Sarajevo se na njeno prošnjo dovoli izprememba naziva pokrajinskega zleta ter se jo opozori na nekatere nepravilnosti pri pripravah pokrajinskega zleta. — Poročilo župe Bjelovar o delovanju tamošnjih društev se vzame na znanje. — Obširna

debata se vname z ozirom na dopis župe Ljubljana glede politike in Sokolstva. Župi Ljubljana I. se naroči, da predloži tozadevna pojasnila. — Br. Bajželj poda poročilo o poteku glavne skupščine sokolske župe v Kranju, kar se vzame na znanje.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA JSS.

Vodstvo tehničnega odbora JSS. je prevzel savezni I. namestnik načelnika, br. Miroslav Ambrožič.

Za olimpijado v Parizu. Tehnični odbor je razposlal znanim boljšim telovadcem in tekmovalcem ter vsem župnim tehničnim odborom tekmovalne vaje in sporede pariške olimpijade s pozivom, naj se prigrasijo vsi oni telovadci, ki imajo telesne sposobnosti in čas za udeležbo te mednarodne tekme. Koncem februarja ali v začetku marca se bo vršila izbirna tekma, na kateri se bo skušalo končno odločiti glede udeležbe na tekmi pariške olimpijade.

Novi prednjaci. Na župskim prednjačkim ispitima sokolske župe Banatske na dan 3. februarja u Vršcu položili su ispite brača i sestre sa sledećim uspehom: Miloš Stanojević, Žarko Jovanović, Milan Pantić, Nevena Bogdanović i Dobrila Čoparević kao odlično sposobni a Aleksandar Pavlović, Václav Martinek, Petar Nikolić, Bogdan Spernjak, Danilo Bogić, Živojin Popor i Sofija Pavlović kao sposobni.

M. Vjč.

SOKOLSKI SABOR

Za nove ženske kroje. Ker se bo na letošnjem saboru sklepalo o morebitnih izpremembah telovadnih krojev za članice, ženski naraščaj in žensko deco ter o nabavi slavnostnih krojev za članice, ženski naraščaj in žensko deco, pozivljamo vse članstvo, da se udeleži natečaja in izreče svoje mnenje, oziroma napravi predloge za telovadne in slavnostne kroje za članice, ženski naraščaj in žensko deco. — Natečaja se lahko udeleži vsaka članica ali vsak član v JSS. včlanjenih društev. Predlogi naj bodo natanko opisani in tudi naslikani. — Vsi predlogi naj se pošljejo Ženski komisiji JSS. v Ljubljani do konca marca.

IZ ŽUP

Župa Ljubljana I je imela svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 10. t. m. Novo starešinstvo je sestavljeno naslednje: starosta dr. Viljem Krejči; I. podstarosta Verij Švajgar; II. podstarosta dr. Anton Schiffrer; III. podstarosta dr. Anton Bavdek; načelnik Miroslav Ambrožič; načelnica Anuška Čigojeva; tajnik Dušan Podgornik; blagajnik Vinko Kocjan; prosvetar Verij Švajgar; nadzornik Bojan Drenik; vodja katastra Verij Švajgar; upravnik Andrej Berce; poročevalec za manjšine dr. Jože Sajovic; zaupnik okrožja Ljubljana I Pero Capuder, zaupnik okrožja Ljubljana II Verij Švajgar, zaupnik obmejnega okrožja Bojan Drenik, zaupnik ribniškega okrožja dr. Viljem Krejči; urednik Verij Švajgar; odbornika: Vlasta Friesova, dr. Milan Šubic. — Na občnem zboru so sklenili, da mora biti vsako društvo naročeno za vsakega desetega člana po najmanj na en iztis Sokolskega Glasnika.

Tehnični odbor celjske župe je na podlagi pooblastila župnega prednjaškega zbora z dne 28. oktobra 1923. sklenil na seji dne 27. januarja 1924. z ozirom na zagrebški zlet, da so za člane in članice obvezne zagrebške

proste vaje, dočim se vadijo župne proste vaje članov samo poljubno. Za moški in ženski naraščaj so obvezne tako zagrebške kot tudi župne vaje, in sicer za moški naraščaj borilne vaje s kratko palico br. Kukca, za ženski naraščaj pa proste vaje ženskega naraščaja na praškem zletu leta 1920. Za obojno deco so obvezne samo župne proste vaje. Župne vaje izidejo v župnem vestniku, zagrebške vaje so naročene v slovenskem prevodu pri mariborski župi. Za sejo župnega prednjaškega zbora, ki je sklicana na 17. februar 1924., se je sklenilo predlagati glede župne tekme 1924., da se ima disk pri članstvu ter skok v višino v višjem oddelku članov odkazati v posebno tekmo in da ima v obeh oddelkih članic odpasti kroglja.

Sokolska župa Sušak. Brat Marijan Boras, načelnik župe Rijeka-Sušak i sušačkog društva, slavio je nedavno 20-godišnjicu svog sokolskog rada. Rođen je godine 1886. u Senju, gde je kao mladić od 17 godina g. 1903. prvi put stupio u Sokol. Nakon manje od 6 mjeseci položio je pred komisijom u Senju prednjački izpit. Od tada neumorno deluje u sokolskim društvima u Senju, kasnije na Sušaku i okolini. Vidimo ga kao vežbača i dobrog natecatelja na svim većim sletovima: g. 1904. u Ljubljani, g. 1906. u Zagrebu, g. 1907. na V. svesokolskom sletu u Pragu, g. 1912. na VI. svesokolskom sletu u Pragu, g. 1922. na I. jugoslovenskom svesokolskom sletu u Ljubljani i t. d. Da je sokolska župa Rijeka jedna od najboljih i najagilnijih, sigurno je u najvećoj meri zasluga brata Borasa. Istotako je ponajviše njegova zasluga, da ima sušački Sokol danas prostranu i zdravu vežbaonicu u bivšem «Hotelu Sušak». U proslavu Borasove 20godišnjice priređena je u vežbaonici sušačkog Sokola akademija, kod koje su nastupila sva odelenja sa vanredno dobro izvađanim vežbama. Sokolska župa «Rijeka» izdala je tom prigodom brošuricu: «Marijan Boras — kratki životopis prigodom dvadesetgodišnjice njegovog sokolskog rada».

BELEŽKE

† **Brat Aleksa Šantić.** Dana 2. februara t. g. preminuo je u Mostaru veliki naš pesnik i sokolski brat — Aleksa Šantić. Pevao je Šantić pesme ljubavi i slobodi, slikao prirodu i podneblje junačke Hercegovine i opevao tugu sužnja, koji se seća kosovskih amaneta i u duši nosi neugaslu nadu i snove o staroj slavi i slobodi. Sa smrću Šantićevom može se reći, da se završava ono kolo velikana naše poezije koji su bili od velikog uticaja na duše savremenika i čije će pesme zagrevati pokoljenja osećanjem prema lepome i oduševljenjem prema slavnoj narodnoj prošlosti. Šantić će večno živeti u svojim divnim pesmama, koje će s pesmama Vladike Rada, Jakšića, Zmaja, Ljube Nenadovića, Vojislava i drugih velikana i kroz daleku budućnost biti ono duhovno piće, kojim će se «pjaniti pokoljenja» i učiti ljubavi prema domovini i njenoj slobodi. — Nek mu je svetao spomen u narodu našem, koji je tako bezgranično ljubio!

E. G.

† **Brat Anton Krejči.** Dne 26. januarja t. l. je umrl v 76. letu svoje dobe v Ljubljani brat Anton Krejči, po svojem poklicu posestnik in trgovec. Bil je 43 let član sokolskega društva v Ljubljani (Narodni dom). Po rodu Čeh, se je že v mladih letih priselil v našo domovino, kjer si je z neumornim delom in s pravo sokolsko vztrajnostjo pridobil ugledno socialno stališče. Brat Krejči je bil vse življenje vnet in požrtvovalen sotrudnik vsem, ki so delovali za uredničenje naših nacionalnih in sokolskih idealov. Njegovo plemenito srce ni zavrnilo nikogar, ki se je zatekel k njemu po podporo in pomoč. A njegovi dobrotvornosti je bilo geslo: Naj ne ve levica, kar storj desnica! — Kakor se je vzgojil sam, tako je vzgojil tudi svojo rodovino. Njegov sin dr. Viljem je starosta župe Ljubljana I. Brata Krejčija je naša

zemlja sprejela vase z ljubeznijo, ki ji jo je naklanjal on ves čas, kar je živel in deloval na njej. E. G.

75letnica Prešernove smrti. Dne 9. t. m. je minilo 75 let, odkar je na veke zatisnil svoje oči naš veliki Prešeren. Umrli je v Kranju. «Prešeren je prvi genij slovenske rase, ki je s svojim korakom položil direktivo slovenskega duha. Sedaj se zavedamo, da je tako mogel iti skozi puščavo samo človek, ki je nosil več nego malo iskrico ene človeške individualnosti v sebi. Moget je tako iti samo izbraničnik, ki je gorel v njem plamen vsega naroda kot žarka luč plemenskega genija.» Tako očrtava Prešernov pomen in njegovo duševnost prof. dr. Ivan Prijatelj. — Mi Sokoli častimo spomin velikega in edinega Prešerna najlepše tako, da prav umevamo in s svojim živim delom udeležimo njegovo poziv: «Stanú se svojega spomni, trpi brez mirú!» E. G.

RAZNOTEROSTI

Sokolska revija «Sokol» donosi u svom prvom broju uvodni članak brata dr. Scheinera, u kojem je u kratkim a silnim rečenicama naglašen sav onaj jaki uticaj Tyrša na češki narod od g. 1871. dalje. «Sokol» je bio onaj list, koji je pre pedeset godina objavio kao uvodni članak Tyršovu raspravu «Naš úkol, směr a cíl». Sv.

«**Věstnik Sokolský** i **Međunarodni gimnastički savez.** U Věstniku Sokolskom čitamo kratak članak o Međunarodnom gimnastičkom savezu (Fédération Internationale de Gymnastique), gde su među ostalim nabrojena gimnastička udruženja raznih zemalja, učlanjena u tom savezu. Pisac članka navada ČOS., Belgiju, Francusku, Luxembourg, Dansku, Englesku, Italiju, Holandiju, Norvešku, Poljsku, Švedsku, Rumunjsku, Sjedinjene države i Švajcarsku — a zaboravio je Jugoslaviju. Koliko je nama poznato, Jugoslovenski sokolski savez je do sada još član federacije, te nema ni dve godine, otkako se je vršila poslednja međunarodna utakmica federacije baš u — Ljubljani, prigodom svesokolskog sleta, gde su bili Jugosloveni na drugom mestu, odmah iza Čeha. — Važno je, što je Međunarodni olimpijski odbor toj federaciji priznao pravo da na Olimpijadi zastupa gimnastiku. Jer prema načelima olimpijskog odbora smije zastupati svaku državu samo jedan savez, a također nisu pripuštena konfesionalna ili politička udruženja, može Jugoslaviju zastupati samo naš Savez, koji je jedini učlanjen u Federaciji. Stoga smo i napisali gornju primedbu.

Velik pokrajinski slet prirediće južnočeško Sokolstvo u Českim Budějovicama u proslavu 500godišnjice Jana Žižke iz Trocnova, slavnog husitskog vrhovnog vođe i nepobedivog branioca husitske kulture pred «civilizovanom» Europom. Sv.

Vežbanje olimpijskog odeljenja ČOS., koje se vrši u Pragu i Prostějovu, napreduje povoljno te će Česi bez sumnje i ovaj put postaviti svoje najbolje borce.

Pripreme za VIII. olimpijadu nastavljaju se kod Francuza najsavesnije. Na pokusnoj utakmici u Parizu 1. novembra 1923. g., gde se natecalo 16 vežbača, postigli su trojica natecatelja preko 85 % svih bodova, a petorica preko 75 %. Najbolji je bio Jean Gounot iz Anversa, koji je postigao 98.5 bodova od 110.

Za olimpijadu u Parizu prijavljena su do sada 34 naroda. O daljih 6 prijava vode se pregovori.

Italijani i olimpijada. Od mnogih prijavljenika za međunarodnu gimnastičku utakmicu ostalo ih je nakon pokusne utakmice još 25, koji produžuju vežbanje za Paris.

Za združenje svega slavenskoga Sokolstva u Americi izrekao se sabor američke ČOS. To vredi u prvom redu za Čehoslovake, koji imaju češki i slovački savez, a dalje i za Jugoslovane, koji također imaju dosta društava, ali koja se, kao što je kod nas običaj, odlikuju svojom rasepljenošću poradi imena (jugoslovenski, hrvatski, slovenski, radnički i t. d.); delovanje svih je kako nam izgleda, prilično neznatno, kao što su i veze sa starom domovinom. Možda će slavenski savez i u jugoslovenska društva donesti više života. Šv.

Američko češko Sokolstvo priredio je koncem 1923. godine svoj II. sabor u Chicagu. Američka ČOS. broji, prema izveštajima podnešenim saboru, 94 društva, od tih 64 muška i 30 ženskih. Te su jedinice organizovane u 5 župa in 2 okruga u upravi Zapadne župe. Načelnik je brat Jelínek. — Od zaključaka spominjemo, da je kao sedište američke ČOS. određen Chicago. Zvanično glasilo «Sokol Americký» donosiće i engleski pisane informativne članke. Šv.

Čehoslovački državni proračun za zdravstvo i telesno vaspitanje iznosi 8,610.000 Kč.

VIII. međunarodna utakmica vršiće se g. 1926. u Lyonu.

Ruska vlada raspustila je sokolsko društvo u Jekaterinodaru nakon duljeg ugnjetavanja i ometanja svakog rada.

Za načelnika poljskog Sokolstva bio je izabran na poslednjoj sednici prednjačkog zbora brat Czeslaw Kloš, prvim zamenikom Wladzimierz Swigtkiewicz (Lvov), drugim Karol Noskiewicz (Varšava). Sedište je u Varšavi.

Krakovska sokolska župa prirediće g. 1925. velik sokolski slet u Krakovu u proslavu 40godišnjice krakovskog Sokola.

Bugarski Junaci i sa svoje strane pripremaju približenje Sokolima. Ideja Junaka potpunoma je slična našoj, samo što se kod njih telesno i moralno vaspitanje ne vrši jedinstveno prema našem sistemu. — Savez Junaka preporučuje sokolsku literaturu i otvorio je u tu svrhu u Sofiji javnu biblioteku, koja posuđuje sokolske knjige.

Na velikom sletu francuskih gimnasta u Clermont-Ferrandu vežbaće se jubilejne proste vežbe, sastavljene prigodom 50godišnjice Unije. Očekuje se učestvovanje oko 450 društava sa 10.000 vežbača.

U svetskom ratu palo je preko 80.000 francuskih gimnasta. Imena svih palih uklesana su na spomeniku Pobedničkog Gimnasta u Nancyju.

Gimnastičko prvenstvo za Francusku postigao je Alzačanin E. Heeb iz Strasbourga.

Skauti u Francuskoj podeljeni su na protestantske, neutralne i katolike. Kuriozna podela, koja nas ipak ne čudi, jer u današnjem svetu je sve moguće.

Sportna društva u Letskoj uvesti će teloyežbu po Tyrševom sokolskom sistemu. U tu svrhu vršila su se dva četirinedeljna prednjačka tečaja, jedan u Rigi, drugi u Libavi.

Austrijsko ministarstvo prosvete odredilo je 10 dana u školskoj godini za izlete školske dece, a nekoliko popodna u tjednu u svrhu igara i kretanja na vazduhu.

IZ UREDNIŠTVA

Uredništvo je dobilo od posameznih društav poročila o društvenih glavnih skupščinah. Mnogo je tih poročil in skoro vsa so enaka, samo imena izvoljenih so druga. Naj torej nihče ne zameri, da jih ob tem pomanjkanju prostora ne priobčimo. — Pač pa čakamo na kratka in jedrnata poročila o župnih glavnih skupščinah.